

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI GLASNIK

907.

Licealna knjižnica
Ljubljana
Strossmayerjeva ulica. II. dr. gimn.

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU“ — Ljubljana ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naša omladina.

Muči me to vprašanje, če se samo malo poglobim v življenje naše učiteljske omladine. Vsakokrat me plaši isto spoznanje, da spi in smrči in ne morem si raztolmačiti, ali je sploh bistvo njegovega življenja spanje in smrčanje. Se prej pa, ko se hočem lotiti pojasnjevanja vprašanja samega, povdarjam, da se omejujem samo na šolsko življenje.

Svetovna vojna je pognala človeka v nekako »Sturm und Drang« periodo, kar je tudi opravičljivo, če pomislimo, da so vse tiste stare forme, ki so oblikovale predvojnega človeka, odpovedale službo povojnemu. Človek je spoznal, da se nahaja v nekaki krizi s samim seboj in sedaj išče izhodov, kako se je trenutno rešiti in sploh kako se je obvarovati v bodoče. Ne rečem, da se človeštvo zaveda tega v polni meri, ampak vsaj nekoliko se nagiba kako bi zadostilo pravi človeški misli. Kot skromen primer nam lahko služi klic po svetovnem miru.

Pa kakor so se pojavile spremembe na vseh drugih poljih človeškega udejstvovanja, tako so se pojavile tudi na polju narodne vzgoje. Ne upal bi si trditi, da se zaveda situacije starejša učiteljska, za mlajše odkrito priznavam, da se je ne zaveda. Kdor ne verjame, naj se potruži z mano!

Poglejmo na zborovanja! Mladina sedi tiho in rezervirano, njen pogled je srepo obrnjen v zrak, ničesar pričakujoča, kar bi jo moglo podžgati in navdušiti za pravo šolsko delo. Stopimo k njej v razred, med štiri stene, kjer se dolgočas v družbi »neumne dece«. Opazujemo jo, kako jemlje deci z absolutistično disciplino še tiste zadnje prirojene zmožnosti ter mori z velikim trudom predelanimi, že zdavnaj zastarelimi učnimi slikami, nežne otroške možgane. Ali se je še potem čuditi, da pošlje osnovna šola toliko nestvorov v življenje! Ali moremo pričakovati skorajšnjega preobrata vključno temu, da sestavljamo in prisegamo na lepo donečo resolucije v reforme šolskega dela v osnovni šoli, če že ideja ni pronikla v najmlajše, ki bi morali vendar biti za iste najbolj dovzetni!

Poglejmo za trenutek samo v Nemčijo! Koliko novih struj se je razvilo v kratkih desetletjih. Danes je večina učiteljskega čisto impregnirana z novim duhom in kako so se morale naglo umakniti vse stare forme, katere se pri nas tako lepo slišijo v terminih: »šolmeštrija«, »šola učilnica« in »papirnata avtoriteta«.

Mnogo je pri nas krivo okostenelo učiteljske, ki nudi učitelju malo, ali pa celo nič. Usojeno nam je sedaj, da imamo zaprto pot k viru prave znanosti. Čital sem nekoč, da nas postavijo pod žleb, kjer v debelem curku teče ravno za

nas prirojena znanost. Ni ga menda med nami, ki bi oporekal žalostnemu dejstvu, povrh pa še nezdrav milje, ki vzame mladini samostojnost. Na ta način dobimo potem življenja nezmožne starce, v telesih mladih ljudi.

V prvem momentu sem mislil, da sem nataknil preveč črna očala, a zdi se mi potrebno povedati resnico, čeravno obsojamo samega sebe.

Mogoče bo porekel kdo, da samo podiram, ne zidam pa nič. Omenjeni očitki bi me zadel le v slučaju, če bi prezrl pozitivno delo učiteljske omladine na šolskem polju. Ker se sedaj o njem ni nobenih sledov, si dovoljujem podati v to svrhu par skromnih smernic.

Omenjal sem že, da se pri nas veliko sklepa in govori o reformi šolskega in vzgojnega dela. Vse take sklepe bi morali ravno mi, mladi, prenašati z največjim ognjem v prakso ter preizkušati in se poglobljati v njih bistvo, ali so dovolj močni, da bodo vodili človeka k zarji, ki žari, še sedaj na nepoznanem nebu. Šola nam mora biti, kakor »strelni jarek«, v katerem se borimo kot levi, da ohranimo pravo življenje tisočev in tisočev naših malih, ki so nam izročeni, da jih »vodimo«. Otroška duša in naš lastni jaz nam morajo nuditi oblike, da bo dobil naš stan pravo obilježje. Mislim, da ni pretiran klic za nas mlade, ajdimo v šolo, postanimo tam res pravi mojstri, ki odgovarjajo duhu časa, potem bomo na mestu tudi drugod.

Učiteljska omladina! Mnogo se sklepa in se bo sklepalo o našem narodnem vzgojstvu. Ne smemo prespati dobe, zavedati se moramo, da vsak še tako neznan napačen ukrep udari pečat bodočnosti. Mogoče se bo zdelo komu smešno, češ: nerazsodna, vihrajoča mladina. Ne bojmo se očitkov, posezimo po strokovni izobrazbi, osamosvojimo se v šoli ter sledimo notranjemu glasu naše mlade duše, če še ni zmrznilo.

Zato »ustajmo bračo« in si zmanimo oči, da vidimo beli dan!

Bogdan Jurančič.

Splošne vesti.

K ČLENU 11. DRAG. UREDBE.

(Iz krogov poročenih učiteljic.)

Nova uredba o draginskih dokladah državnih nameščencev je izzvala v naših vrstah vihar ogorčenja radi krivice — zopet smo prikrajšane napram neporočenim tovarišicam za polovico draginskih doklad! Če država uvidi, da je državni nameščenec potreben draginskih doklad, naj tudi uvidi, da smo jih potrebni vsi v enaki meri, kajti draginja je za vse popolnoma enaka! Nikdar se mi še ni pripetilo pri nakupu, bodisi živil, bodisi obleke, da bi mi dejal prodajalec: Vi ste učiteljica, žena državnega

uradnika, za Vas stane blago polovico manj ko za druge!

Ali je pa menda delo poročene učiteljice manj vredno? — O ne! Tega tudi oni, ki nam režejo kruh, ne mislijo in ne trdijo, kajti učiteljice, poročene z neuradniki, dobivajo polne doklade. Zakaj ta dvojna mera? Je-li morda žena državnega uradnika v boljšem gnetnem položaju nego ona, ki ima za moža trgovca, posestnika, odvetnika, zdravnika? — Nikakor ne zavidamo tem našim tovarišicam njihovih doklad, saj imajo pravico do njih kot državne uradnice, a odločno zahtevamo zase iste pravice, saj imamo in izpolnjujemo tudi iste dolžnosti napram državi kakor druge! Trdno smo uverjene, da se zganejo vsi merodajni faktorji in odpravijo to krivico po geslu: Za enako delo — enako plačilo!

— **ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE SOLNIKU DAVORINU TRSTENJAKU** se vrši po zadnjem Učf. To varšiu objavljenemu sporedu na Binkoštni ponedeljek popoldne ob 14. uri na rojstni hiši na Krčevinah pod Humom pri Ormožu. Ker pričakujemo v slučaju ugodnega vremena veliko število učiteljstva in prijateljev šole iz vse Slovenije, pa tudi iz obmejnih krajev Hrvaške in Medžimurja ter celo številne delegacije iz Zagreba, je radi prehrane nujno potrebno, da se poedini udeleženci zglasijo pri svojih društvih in le-ta naj potem najpozneje do 7. junija naznanijo ormoškemu učf. društvu (predsednik nadučitelj Josip Rajšp v Ormožu) skupno število udeležencev, ki reflektirajo v Ormožu na obed. Nepriglašeni bodo ostali v slučaju velike udeležbe — brez obeda. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. Železniška zveza je na vse strani ugodna. V pošte pride seveda že novi, od 1. junija veljavni vozni red.

— **Inšpektor v ministrstvu prosvete g. dr. Lokar** bo tekom junija radi vopklica v komisijo pri zrelostnih izpitih odsoten iz Beograda.

— **POV VSEM UDELEŽENCEM LETOŠNJE POKRAJINSKE SKUPŠČINE!** Delegate in vse one tovariše (ice), ki se udeležijo letošnje pokrajinske skupščine v Krškem dne 5. in 6. julija,*

* Prvi dan, t. j. v soboto dne 5. julija se vrši zborovanje širšega sosveta in zborovanje delegacije v sokolski dvorani. Isti dan po seji širšega sosveta se vršijo v šolskih prostorih seje posameznih odsekov. Ta dan morajo biti navzoči vsi člani ožjega in širšega sosveta, člani odsekov in vsi delegati.

Drugi dan, t. j. v nedeljo, dne 6. julija po prihodu jutranjih vlakov (iz Zid. mosta ob 6. oz. pol 10. uri, iz Zagreba ob 11.8 ure) se vrši skupščina v sokolski dvorani.

Če kdo izmed članov ožjega sosveta pride v Krško že v petek popoldne, naj to sporoči, da se preskrbi prenočišče.

pozivljamo, da se čimprej prijavijo podpisaneu društvu, najdalje do 20. junija. Vsak naj po dopisnici natančno naznani, za katere dneve želi prenočišča, obeda in večerje, ker bodo udeleženci takoj po prihodu dobili izkaznice, brez katerih nihče ne bo mogel dobiti preskrbe, kajti naše skromno mesto ne more nuditi vsega, česar smo bili vajeni v drugih večjih krajih, kjer smo zborovali. Glede prehrane bo vsak navezan na odkazano mu gostilno in bo prehranjevalni odsek poskrbel za enostnost glede kakovosti in cene. Za brezbrizneže, ki se ne bodo pravočasno prijavili, ne prevzemamo nobene odgovornosti. Stanovanjski in prehranjevalni odsek bode ta poslovala na kolodvoru takoj po prihodu vlakov.

Obenem naj se prijavijo vsi tisti tovariši(ice), ki se nameravajo udeležiti kakega izleta. Priporočamo izlete na Stojdrago, Lisco, Kum; bližji izleti so v Rajhenštajn (premogokop pri Rajhenburgu), Sv. Duh nad Krškimi (lep razgled); najbližji izlet pa je na Trško goru (s katere je krasen razgled na Krško polje in Gorjance) ter odtoč na »Srajbarski turen« pri Leskovcu. Za izlete, h katerim se bo priglasilo največ udeležencev, bo izletni odsek poskrbel za dodelje (Priglasitev do 20. junija!).

Dasi smo imeli pomisleke zastran prireditve skupščine v Krškem (zlasti radi preskrbe prenočišč), vendar hočemo z združenimi močmi obeh posavskih društev, krškega in brežiškega, storiti vse, kar je v naši moči, da pripravimo našemu organiziranemu učitelstvu čim najprijetnejši sprejem. Zdravo in na svideenje v Krškem! Okrajno učiteljsko društvo v Krškem.

— **V Kranju** se izroči dne 4. junija t. l. pred zborovanjem učiteljskega društva za kranjski okraj odlikovanje reda sv. Save IV. razreda tov. Fr. Luznarju, nadučitelju na Primskovem pri Kranju, odličnemu našemu stanovskemu tovarišu in nad 25-letnemu glavnemu blagajniku bivše naše Zaveze. Odlikovancu iskreno čestitamo!

— **Pomožni učitelji**, ki so napravili usposobljenostni izpit v pomladanskem terminu, se opozarjajo, da vložijo za vstop v državno službo prošnjo na prosvetni oddelek v Ljubljani v zmislu čl. 12, čin. zakona.

— **Šmartno pod Šmarno goro.** Ob priliki majniškega izleta, ki sta ga priredila dva razreda k Bohinjskemu jezeru in k slapu Savice, se čuti pokr. šolsko vodstvo dolžno, da se tem potom v imenu izletnikov najsrečnejše zahvali g. hotelirju F. Seljaku pri »Sv. Duhu« ob Boh. jezeru za brezplačno prenočišče kakor tudi za izborni in otrokom odgovarjajočo postrežbo, ki se je nudila po neverjetno znižani ceni. S to velikodušnostjo si je gospod hotelir takoj pridobil srca naših izletnikov, za kar ga toplo pripo-

LISTEK.

Koncert drž. ženskega učiteljskega v Mariboru.

Pevski zbor drž. ženskega učiteljskega v Mariboru, ki je nastopil dne 3. maja t. l. v veliki Götzovi dvorani pod vodstvom svoje dirigentinje gđ. prof. Ropasove, je pokazal vsem navzočim jako velik napredek, če primerjamo lansko prireditev z letošnjo. Izvanredni uspehi je rezultat večmesečnega temeljitega študija in po pravici lahko smatramo imenovani zbor za najboljši ženski zbor Jugoslavije.* Le žal nam je, da je tudi temu zboru začrtana ona usoda kakor vsem šolskim zborom sploh, da je podvržen vsakoletnemu menjavanju izvršujočih članic. Ko bi se imel približati končnemu cilju, že ga čaka kruta usoda, zapisan je razcepljenju. Trud se mora pričeti znova, pravcato Sisifovo delo. In

* Kolikor nam je znano, je to dosedaj edini samostojni ženski zbor v naši domovini. Uredništvo.

vendar tudi ne. Trud, ki ga imajo pevski člani potem tako premišljenega študija, ne bo ostal brez koristi, ampak bo rodil povsod stoteran sad. Vsakterič član ali članica takega zbora se nikakor ne bo ustrašil dela, ki ga čaka po dovršenih študijah na glasbenem polju, zakaj tukaj je kulturno delovanje najbolj hvaležno in le z lepo slovensko pesmijo nam je mogoče zatirati surovost, ki vlada še semtertja pri nas. Prizadevanje vseh bo, da kolikor mogoče stremijo za tem, da se pri izvajanjih izboljša slovenska pesem tako kakor zasluži. Zatorej vztrajajte in ne ustrašite se onih, ki jim lepa glasbena umetnost ni posebno pri srcu.

Sedanji zbor razpolaga s posebno izdatnimi in lepimi altii. Kar se pa tiče preciznosti — vse skladbe namreč so bile izvajane na pamet — dalje na brezhilni intonaciji, prav posebno pa pri predavanju, je vredno največje pohvale. Zasluga za to gre predvsem dirigentinji gđ. prof. Ropasovi in g. Voglarju, ravnatelju zavoda, ki podpira pevski pouk v tako obilni meri. Če bi se še nekoliko bolj polagala stroga pazljivost na melodično linijo in na nekatere naravne pov-

darke, bi lahko smatrali izvajanje za dovršeno.

Zbor in dirigentinja sta žela obilo priznanja od mnogoštevilnega občinstva ter so se morali nekateri zbori celo ponavljati.

Prednašanih je bilo lepo število dvo-, tro-, četvero- in šesteroglasnih ženskih zborov, med katerimi so najbolj ugajale humoristične Pavčičeve: »Žabe«, resna in bogata Griegova: »Pred samostanskimi vrati«, Adamičeva: »Sem si vzela«, Devova: »Zajček teče«, Dvočakov dvospevi s spremljevanjem klavirja: Št. 1. »Na begu«, št. 5. »Vezilo« in št. 9. »Prstan srečnih dni« in kompozicija dirigentinje same: »Ptčice«.

Z obsežnim in mogočnim kontraaltom razpolaga operna pevka gđ. Zora Ropasova, sestra dirigentke, ki je prišla do popolne veljave v Mayerbeerovi ariji iz opere »Prerok«. Zapela nam je dovršeno tudi Pavčičevo: »Ženjk«, Z ozirom na obilo priznanje je dodala še arijo iz opere »Samson in Dalila«.

Kot zadnja točka je bila na programu Griegova: »Pred samostanskimi vrati«, četveroglasen ženski zbor, sopran-

in alt-solo in orkester s harfo, klavirjem in harmonijem. Alt-solo je absolvirala že prej imenovana gđ. Ropasova, sopranski solo pa je s sigurnostjo in mehko obvladala gđ. Radova, prof. solopetja v Glasbeni Matici v Mariboru.

Poleg vseh naštetih in še drugih skladb se nam je predstavila tudi izbor na prof. moč tuk. Glasbene Matice gđ. Marija Finžgarjeva, ki je zaigrala virtuosno Liszt-Verdijevo koncertno parafrazo iz opere »Rigoletto«.

Ne smemo prezreti tudi naše marljive čebelice, gđ. Minke Zacherlove. Udeleževala se je skoro ves večer na odru pri klavirju ali harmoniju, ter spremljala Dvočakove in Bendlove pesmi precizno in diskretno.

Imenovani koncert je na lep način izpopolnil veliko vrzel letošnje koncertne sezone ter nudil bogato odškodnino vsem onim, katerim še ni zamrl čut za lepo glasbeno umetnost. Zavod je na to impozantno prireditev lahko ponosen.

V enakem obsegu so neumorne pevke izvajale vse koncertne točke dne 10. maja v Ptuj, za kar jih je mnogoštevilno občinstvo burno aklamiralo.

ročamo vsem izletnikom Boh. jezera. Z neverjetno malimi izdatki so si naši malčki ogledali najkrajše del naše lepe jugoslovanske domovine, k čemur je pripomogel največ gospod hotelir s svojo darežljivo roko. Se enkrat stotera hvala in na svidenje drugo leto! — Šolsko vodstvo v Šmartnem pod Šmarno goro.

— **Sprejmeta se 2 deklici**, predvsem siroti in popolnoma zdravi, v starosti 10 do 12 let, za svoji na dve kmetiji. — Pojasnila daje tov. Blaž Jurko, šolski vodja na Razboru P. Loka pri Zidanem mostu.

— **Šolski izlet**. Otroci osnovne šole v Dobličah in na Mavrlenu pri Črnomlju so priredili dne 20. maja majniški izlet k Trem Faram. Veselje 70 otrok je bilo nepopisno, saj se je večina prvič vozila z vlakom. Trud je pozabljen — ostali so le lepi spomini na izlet in vse one, ki so s svojo prijaznostjo pripomogli do lepega uspeha. Iskrena zahvala g. dr. Matjaščiču v Metliki, ki je brezplačno pomagal ponesrečenemu dečku, G. vodju K. Barletu in obema tovariščicama pa naj veljajo besede preprostega otroka: »G. vodja metliške šole nas je prijazno sprejel in nam postregel; za nas je bil lep dan!

— **Tovariši, ki jim je na srcu tudi izvenšolsko delovanje** med narodom, se opozarjajo na v stalno nameščenje razpisano učiteljsko mesto v **Petrovčah**, kjer je za samce na razpologo čedno brezplačno stanovanje. Petrovčce, ležeče v prijazni Savinjski dolini tik ob železnici Celje-Velenje, 1 uro pešhoda od Celja oddaljeno, je Celjanom priljubljen izletni kraj.

Ponatis rešenja.

Rešenja v prepisu, ki jih potrebuje vsaka učna oseba kot priloge (dokazila) pri prošnjah za povišice, pri pritožbah na ministrstvo prosvete in na državni svet itd., je založila Učiteljska tiskarna. Cena — 50 Din.

Učiteljski pravnik.

— **Š Prošnja za povišico položajne, osnovne plače ali stanarine:**

Predmet: Prošnja za V povišico (položajne plače, osnovne plače in stanarine.)

Takse prosto po čl. 128. uradniškega zakona in čl. 6., tčk. 9. zakona o taksah in pristojbinah.

Ministrstvo prosvete

Osnovna nastava

Beograd.

Podpisani učitelj v sem bil preveden z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. dne v grupo kategorije položajne plače Din na stopnjo osnovne plače Din letno in na Din letne stanarine, ker sem imel ob prevodu dne 1. septembra 1923 dovršenih 14 let, 11 mesecev in 15 dni efektivne službe.

Dokaz: Rešenje min. prosvete O. N. br. 11.018. 28. februarja 1924 v ovrženem prepisu, pod A. (Formularji za prepise rešenja se dobe že tiskani v Učiteljski tiskarni v Ljubljani, Glej oglaš!)

Ker služim brez presledka od prvega nastopa službe z dne leta, sem dovršil z dnem

Dne 24. maja pa zopet nastopijo polnoštevilno v Ljubljani ter jim ob tej priliki želimo kar največ uspeha.

Kakor čujemo, namerava pevski zbor nastopiti daljšo turnejo in sicer na jug naše domovine. Poletite med naše brate in sestre — razgrinjajte svoj bogati program na široko ter jih navdušujte z našo pesmijo.

V. Sch.

Koncert v Ljubljani. V soboto, 24. t. m. nas je obiskal pevski zbor ženskega učiteljskega iz Maribora. Na kotodvoru ga je pričakovala številna mladina obeh naših učiteljskih, ženske realne gimnazije in več njihovih profesorjev; med njimi smo opazili tudi pevskega očeta, g. ravnatelja Hubada, skladatelja Adamiča in Lajovica ter lepo število članov pevskega zbora ljubljanske Glasbene Matice s svojim pevovodjo Kumrom. Iskren sprejem, pozdravni nagovori, cvetje, navdušenje.

Zvečer ob 8. uri je občinstvo napolnilo filharmonično dvorano. Na odru je vzorno-disciplinirano nastopil pevski zbor nad 70 brhkih učiteljskih. Sveži, pomladni glasovi strogo poslušnih pevk.

. službeno leto in mi pripade povišica grupe položajne plače. Din stopnje osnovne plače letnih Din in stanarine, letnih Din, od dne naprej.

Zadostil sem predpisu čl. 48. in 59. zakona o civilnih uradnikih glede ocene ob napredovanju.

Prosim, da se mi izda rešenje o povišici položajne plače v grupo z letno plačo Din, osnovne plače na stopnjo z letno plačo Din in pripadajočo stanarino letnih Din, ker sem dne dovršil službenih let, prosim za ureditev teh povišic v zmislu člena 106., drugi odstavek zakona o civilnih uradnikih.

Podpis.

— **Š Zračunavanje naturalnih stanovanj po čl. 39 čln. zak. Učiteljsko društvo za mariborski š. okraj** želi, da se prevzamejo v komisije za ocenjevanje vrednosti naturalnih stanovanj učiteljstva razun uradnikov okrajnih davčnih oblasti še zastopniki uradov stanovanjskih najemnikov, kr. š. svetov in prizadeti šol. voditelji, odnosno prizadeta učna oseba. Na vsak način pa po en oblastni sanitetni organ in en organ drž. gradbene sekcije. Primerjaj zv. XIX. 16 stara izdaja in zv. III. 41 nove izdaje, posebno važno še za tiste, ki jim zaradi inkompetentnosti stanovanja plačuje kr. š. svet odškodnino za to. — Glej tudi odlok štaj. dež. š. sveta z dne 25. V. 1904 št. 5476.

Pri postopanju bi se naj oziralo na sledeče točke: 1. ali so uveljavljeni vsi principi glede kompetentnosti stanovanja šol. voditelja po dosedaj še veljavnih predpisih. — Pripomnim, da datirajo ti predpisi po zakonu z dne 4. febr. 1870 in so torej v nekaterih točkah zastareli. Pred izbruhom vojne je bil pripravljen načrt štaj. učiteljstva glede natur. stanovanj, vendar zaradi vojne ni bil več predložen dež. odboru. — 2. Stanje zidovja in strehe. — Poznam učiteljsko stanovanje, pravo razvalino, kjer skozi razpoko v zidu lahko porineš roko. V deževnem vremenu, ali kadar se sneg tali, teče skozi strop v sobo. — 3. Stanje vrat, podov, oken, zim. oken in polk. kljuke, zatvornice, okovi. 4. Peči. 5. Štedilniki, pečnice, vodni kotliči, izlivi. 5. Stranišča. — Poznam šole, ki iz njih nikdar ne izgine straniščni smrad, ki je že tipičen na podeželskih šolah. — V gornjih Halozah je šola, ki na straniščih nima niti vrat!

Sicer pa, če smo »po selima« vsi v III. draginjskem razredu, se morajo tudi vsa stanovanja tega drag. razreda enotno oceniti na eni in isti podlagi, če tudi je ta način krivičen, kakor so krivični tudi drag. razredi. Kjer pa bi se prosta stanovanja ocenila zelo visoko, se mora takoj vložiti prošnja za višji drag. razred.

Pa še to: po § 159 zakona o dohodarini se nam zaračunava vrednost prostega stanovanja. Sedaj nam bo še enkrat zaračunjena pri stanarini, torej je vrednost stanovanja itak izplačana državi, da si nam ga ni dala ona, temveč šol. občina v »prosto« uporabo!

L. Šijanec, predsednik.

— **Š Kako postopati pri izdavanju izkazov o napredku.** Da ravnamo pri izdavanju izkazov o napredku v smislu »Zakona o taksah in pristojbinah« ter njega »Pravilniku«, je najbolje, da bele-

ki so med njimi najbolj ugajali lepi, polni nizki alti, Energična roka dirigentke, učiteljice petja, gđ. Ervine Ropasove je ženski pevski zbor vodila z vso sigurnostjo in prepredatno točnostjo; dvo-glasne in deloma četverglasne zbor sta z vso fino diskretnostjo spremljali na klavirju in harmoniju gđ. Finžgarjeva in Zacherlova. Ves obsežni spored so pevke gladko proizvajale na pamet, kar je tudi mnogo.

Izvajanje posameznih pesmi je bilo seveda zavisno od učiteljice-dirigentke. In ravno o interpretaciji se ne morem povsem povoljno izraziti. Pri petju je jako mučno za uho čisto nepotrebno pretirano sekanje besed v zloge, premočni poudarki posameznih zlogov v besedah in kar hipno pojevanje glasu v naslednjih zlogih ali besedah. Naše uho bolj ljubi širokopotezno, vodoravno začrtano petje, ki v dinamiki neprisiljeno prehaja iz mirnih v močnejše ali obratno, iz silnih v bolj tihe glasove. Gđ. Ropasova naj v bodoče upošteva te dobromislečne nasvete, pa se ji gotovo ne bo več primerilo nepričakovano iznenadenje n. pr. ob koncu njenega četverglasnega žen-

žimo v izkaze koncem vsakega polletja sledeče:

1. Ako prejmemo 5 Din kolek, ga prilepimo koncem I. polletja (31. oktobra 1924) v prvo rubriko (podpis staršev — namestnikov), ob sklepu II. polletja pa v II. rubriko ter pritisnemo uradni pečat čez kolek in listino, ali napravimo valovito črto, ker kolek moramo uničiti.

2. Ako dobimo potrdilo o siromaštvu, beležimo: »Brez plačila takse po potrdilu županstva z dne štev.

3. Če ničesar ne predloži otrok, potem ne prepisemo redov iz matičnega lista v izkaz o napredku, ampak potegnemo v rubriki redov premo črto, na mestu za kolek pa pripomnimo: »Ker ni predložil (a) koleka, niti potrdila o siromaštvu, ni prejel (a) izkaza o napredku.«

4. Dobi ga šele, ko zadosti Zakonu o taksah, oziroma ko prosvetno ministrstvo izposluje izdavanje šolskih spričeval na osnovnih šolah brez plačil taks, kar je z ozirom na vznemirjenost ljudstva ter ogromnega občinskega dela nujno potrebno. — M. Brezovar.

— **Š Prošnje za razpisana mesta** je sestavljati in opremiti po starem načinu. Po čl. 12. činov. zak. morajo sestaviti prošnjo samo oni, ki stopijo prvič v državno službo, torej novinci. V prošnjah naj se v naslovu izogiba nekdanjim izrazom: visoki, slavni itd. Prošnjam je priložiti priloge, označene v razpisu v Ur. listu in v »Učit. Tovarišu«. Prošnje je kolekovati s 25 Din, priloge a 2 Din; ako je priloga nižje kolekovana, je treba kolekovino dopolniti do 2 Din.* Vzorec prošnje:

Ministrstvu prosvete

Beograd.

Podpisani(-na) N. N. [stalni(-na)] učitelj(-ica) v prosim za podelitev razpisanega stalnega učnega mesta v

Priloge:

1. Službena razpredelnica pod A.
2. Izpričevalo zrelosti pod B.
3. Izpričevalo usposobljenosti pod C.
4. Dekret prvega nameščenja pod Č.
5.

V dne

Podpis.

* Kompetenti, ki še nimajo stalnega mesta, morajo priložiti tudi uradno zdravniško izpričevalo.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

— **up Društvo upokojenega učiteljstva Slovenije** vabi vse učitelje, katerim se po novi uredbi veleva s 65 leti stopiti v pokoj, da se oglašijo za pristop v naše društvo. Društvo izplačuje lepe podpore. Dedič ali vdova dobi dvakrat toliko dinarjev kot šteje takrat društvo članov. Da ne bo prepozno, skrbimo za se in za svoje! Prevideli so že vsi tovariši in radi vstopajo skupno s svojimi gospami v naše društvo. Društvo upokojenih učiteljev Slovenije se dobro širi in napreduje. Naznaniti moramo, da imamo pravili članov v Prekmurju, na Štajerskem, Gorenjskem, Dolenjskem, celo v Beogradu in v Italiji. Tudi podporni člani se nas vedno spominjajo. Naklonjene nam banke so darovale društvu že več tisočakov in celjsko učiteljsko društvo 150 Din. Prisrčna jim hvala! — Opomniti nam je, da so dandanes pošne pristojbine drage in ne moremo korespondirati kot prej.

skega zbora »Ptičice«, ko je občinstvo — da si radodarno — popolnoma opustilo vsako odobravanje. Smo pač pričakovali še nadaljevanje te pesmi.

Dve točki sporeda je izvajala koncertna violinistka-umetnica, ga Brandlova, ki je pokazala svojo izredno, virtuosno spretnost na violini ter žela burno odobravanje za svojo čisto intonacijo in globokočuteno igro.

Med prvim delom koncerta je gosp. ravnatelj Jug v imenu Zveze kulturnih društev v izbranih, toplih besedah pozdravil pevski zbor bodočih učiteljic ter jih bodril — povdarjajoč državljansko misel — k uspešnemu delovanju za procvit naše mlade, lepe, bogate kraljevine. G. ravnatelj Voglar se je zahvalil njemu. Glasbeni Matici in vsem organizatorjem tega koncerta. Naše učiteljske matulantke so obsile svoje kolegije s cvetjem.

Lep koncert ostane v prijetnem in trajnem spominu posebno naši mladini, ki je zapuščala dvorano z najugodnejšim vtiskom, odkritim odobravanjem in glasno pohvalo. — c.

ko smo pošiljali dopisnice za 4 vinarje, sedaj stane pismo 4 krone in dopisnica 2 kroni! Toliko kot poštnina stane, računamo lahko eno podporo, en prispevek! Zato pošiljamo od društvu v odprtem pismu črke, brez besedila. Vsi člani naj se odzovejo. — Za društvo upokojenega učiteljstva Slovenije s sedežem v Ljubljani. Mestni trg št. 3, M. Breznik, tajnik.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, štev. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl. Kresničice**, Karafiat, Za male in velike otroke. Iz češčine prevedel dr. Fr. Bradač, Založila Učiteljska tiskarna, Ljubljana 1924. Cena trdo vezani, ilustrirani knjigi 20 Din.

— **kpl. L. Andrejev: »Črne maske«**, Poslovenil Josip Vidmar, Splošna knjižnica št. 26 v Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš. Din 12., vez. Din 17.

Ocene.

— **k Kresničice**, Karafiat, Za male in velike otroke. Iz češčine prevedel dr. Fr. Bradač, Založila Učiteljska tiskarna, Ljubljana 1924. Cena trdo vezani, ilustrirani knjigi 20 Din.

Učiteljska tiskarna nam je dala baš, ko začno letati in svetiti kresnice, prekrasno mladinsko knjigo, ki je izšla v češčini že v številnih izdajah, pri raznih založnikih, ilustrirana in neilustrirana. Ni ga Ceha, ki bi ne bil čital te knjige, ki bi se je ne spominjal z največjim veseljem in s hvaleznostjo za prijetne ure, ki jih je preživel ob njej. »Kresničice« so lep romaneček iz življenja kresnic, pisan s toliko ljubeznijo in nežnostjo, da očara otroško dušo in gane odraslega čitatelja. Kako krasno slika rodinsko življenje, rodinsko slogo in srčno! Mičnosti prizorov ni mogoče opisati s kratkimi besedami. Zato vzemi vsako knjigo samo v roke in uživaj! Pohvaliti moramo požrtovalnost Učiteljske tiskarne, ki je dala knjigi prekrasno, lahko rečemo, doslej najlepšo opremo. Knjigo krasi nebroj slik in sličic domačega umetnika, ki je utisnil Kresničicam pristen slovenski značaj. Pozdravljamo »Kresnice« ne le za to, ker so pomnožile število dobrih mladinskih knjig, ki jih pri nas tako pogrešamo, ampak tudi zato, ker so ena najlepših mladinskih knjig, kar jih imamo. Upamo, da tudi pri nas ne bo družine, ki ne bi imela »Kresnic«. Cena 20 dinarjev je za lepo, bogato ilustrirano knjigo tako nizka, da si jo more vsakdo nabaviti.

— **k Naloveški zvezek »Splošne knjižnice«**, prinaša v gladem Vidmarjevem prevodu zanimivo in globoko dramo odličnega ruskega pisatelja Leonida Andrejeva, Črne maske. Delo, ki ga uprizarji tudi ljubljansko dramsko gledališče, je po zasnovi in izvedbi nekaj izrednega in posega v najgloblje globine človeške duše. To ni običajna gledališka roba, ampak je drama dobrega in zlega, kar pisatelj posebno poudarja na ta način, da glavni junak v nekem prizoru sam uniči svojega dvojnika, svoj lastni slabši jaz. Ker ni namen teh vrstic, da bi se podrobno spuščali v analizo in razmišljanje tega genialnega dela, opozarjamo samo toliko, da uprizaritvi na odru ne bo mogel s pridom slediti tisti, kdor ne bo dela prele prebral in se zaglobil vanj. »Črne maske« namreč niso zabavno berilo, ampak tehtna hrana, ki zahteva mnogo razmišljanja in poglabljanja od vsakega, ki hoče prodreti vse te globine in lepote. Lepo opremljena knjiga znači v naši prevodni literaturi znatno pridobitev in je vsem ljubiteljem dobre, resne in tehtne knjižice topla priporočila.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani**, Tov. Alojzij Novak, strokovni učitelj na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani, Din 100. Živel darovalec in nasledniki s Prul! — Tovarišice in tovariši iz Kostanjevice Din 25: darovali so vsak Din 5, in sicer: Brodnik Anton, Kobau Malči, Mesec Iva, Rugelj Zora in Zagorc Fran. Hvala! Lep vzgled učiteljskim zborom na večrazrednicah. — Učiteljski zbor v Šmarjeti na Dolen-

RUD. MENCIN:

Pedagoški zbornik in njegov kritik.*

V razgovoru s tovariši sem spoznal, da z mano vred marsikateri pričakuje in želi repliko na dr. Zgečevu kritiko. A kakor vidim, ne kaže v tem oziru se zanašati na druge. Govoriti hočem le v svojem imenu, ker ni nihče, prav nihče, opravičen jemati mnenje vsega učiteljstva v zakup. Le v vprašanju učiteljskega izobraževanja si lastim pravico, govoriti v imenu širšega kroga somišljenikov.

* Ta razprava je malo zastala, kakor več drugih dopisov v zadnjem času, zaradi nujnih informativnih poročil glede prevedbe na nove plače in zadeve, ki so s tem v zvezi. Glede predmeta listka stojimo na popolnoma objektivnem stališču čimširše liberalnosti svobodne kritike in želimo le, da se zadeva razčisti v interesu Pedagoškega Zbornika in Slovenske Šolske Matice ter da s tem izginejo vsa prikrita nezadovoljstva. — Uredn.